

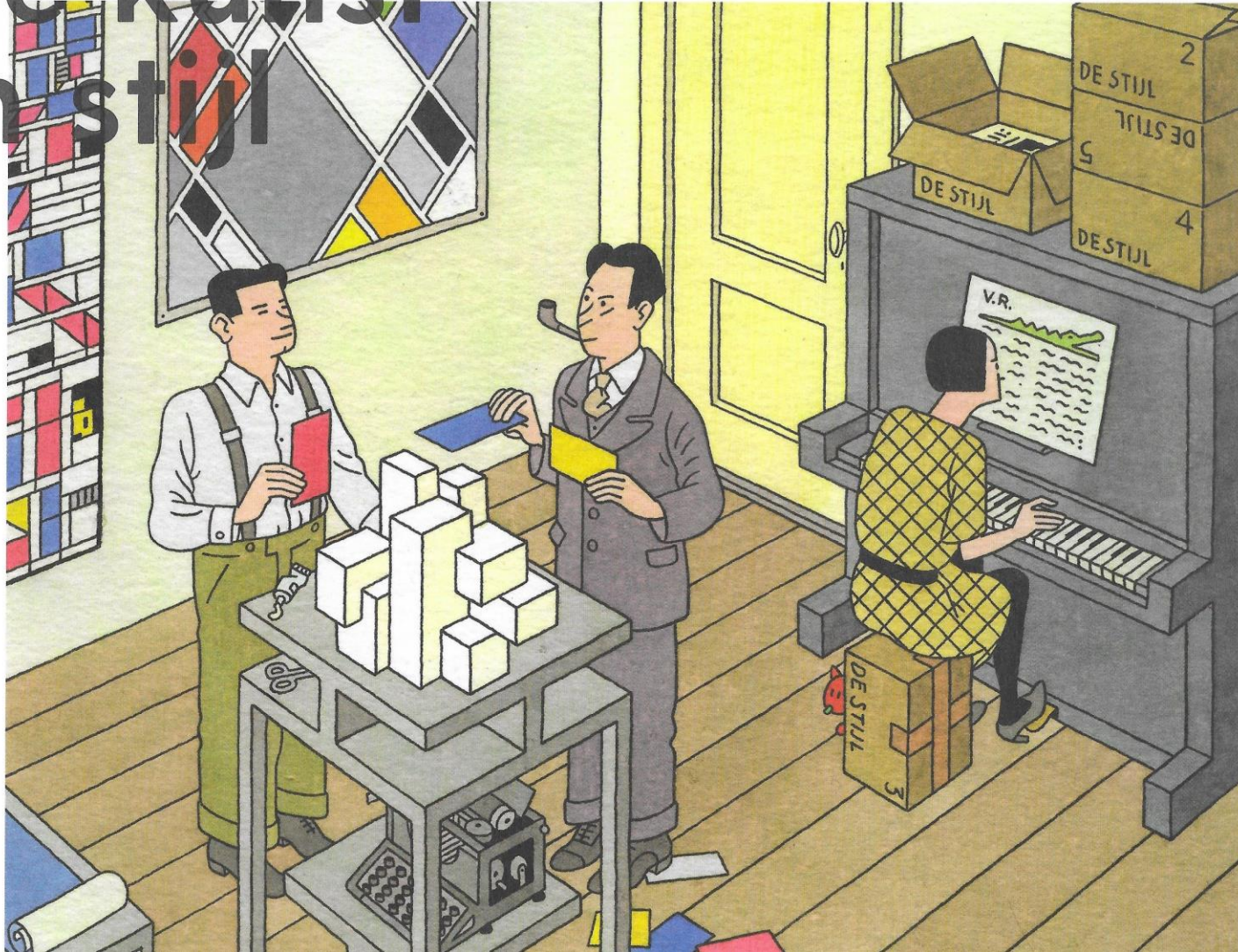
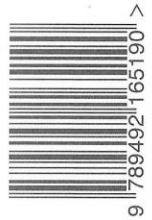
De Stijl + verschijnt 8x in 2017
De Muze

nr 4

ISSN 2542-4556
€ 10,00

de kunst in stijl

Joost Swarte
titel: Atelier van Theo van Doesburg jaar: 2016
Kijk op pag 2 voor interview met Joost Swarte

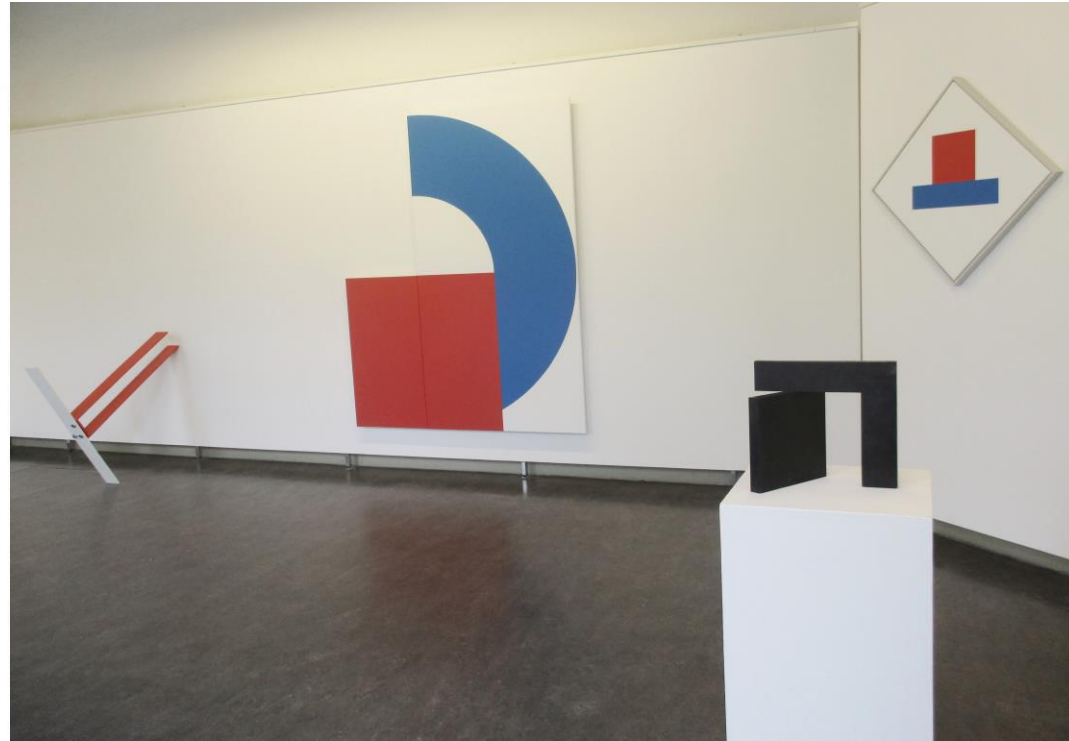
Tineke Porck had er in 1917 bij willen zijn

— door Tim Brouwer de Koning

Misschien was Tineke Porck haar tijd vooruit. Zo'n anderhalf jaar geleden zag de kunstenares uit Voorschoten een De Stijl-expositie in ARS Aemula Naturae al helemaal voor zich. Toen heb ik mij bij onze tentoonstellingscommissie opgeworpen als curator, zegt Porck.

Tijdens de groepsexpositie 'Concreet 100 jaar later' met hedendaagse kunstenaars van 20 mei tot en met 5 juni 2017 oogst zij lof voor haar initiatief. De curator (iemand die zorg draagt voor in dit geval een tentoonstelling) gunt zich nauwelijks tijd om te genieten van haar inspanningen. Na het dankbare denkwerk vallen de praktische beslommeringen haar soms zwaar. Zelfs tijdens dit interview sjouwt Porck (*Ik ben een perfectionist*) met tafels en banken, want ruimte vindt zij o zo belangrijk bij haar expositie. *Bezoekers moeten om sommige kunstwerken heen kunnen lopen om er een goed beeld van te krijgen*, legt Porck uit. Zij wijst daarbij op een kunstwerk van Lon Pennock. *Het is zo simpel. Ik houd ervan. Alles heeft met ruimte te maken.*

Om de galerie in Leiden op een evenwichtige manier in te richten, liet Porck haar gedachten uitgebreid gaan over de kunstenaars die zij wilde benaderen en hun werken. Na tijdrovende atelierbezoeken door het hele land bracht

v.l.n.r. Piet Tuytel, Bob Bonies en Lon Pennock
(foto: Henk Porck)

zij gevarieerde werken van in totaal veertien kunstenaars in drie vertrekken onder. Met elk 'jawoord' van een collega was Porck in haar nopjes, zeker als een kunstenaar tegen wie zij opkeek toehapte. *Een schilder als Bob Bonies beschouw ik als een grootheid. Als hij dan toezegt om kunstwerken te leveren heeft dat ook effect op anderen. Aan de andere kant moest ik streng selecteren en collega's soms teleurstellen. Misschien verdenken ze me van vriendjespolitiek, al is daarvan absoluut geen sprake.*

Porck zocht voor 'haar' expositie een grote verscheidenheid van werkwijzen en uitgangspunten binnen de hedendaagse concrete kunst, zowel van eigen leden van ARS als van kunstenaars van elders. *Want ARS moet een plaats binnen het veld krijgen, dat was één van mijn drijfveren.*

De technieken variëren van monumentaal schilderwerk in olieverf en acryl, sculpturen van staal en dun messingstaf, fijnzinnig borduur- en etswerk tot tekeningen in potlood, verf en krijt.

Tineke Porck geeft uitleg

Alle geselecteerde kunstenaars moesten bovendien al een oeuvre hebben opgebouwd en aantoonbaar iets met De Stijl hebben. Zoals zijzelf, want in al haar bescheidenheid gunt Porck zich ook een plaats bij de veertien geselecteerden. *Ik gunde het mezelf om mee te doen. Als kunstenaar wil ik gezien worden, in dit geval met Blokdialogen, kleine kunstwerken waarvan de zwarte deeltjes nodig zijn om iets op gang te brengen.*

Over De Stijl kan de kunstenaar vijf kwartier in een uur vertellen, zo verwant voelt zij zich met de vernieuwers van honderd jaar geleden. *Die periode dat het tijdschrift ontstond lijkt me zo interessant. Dat kunstenaars in een tijdperk van koetsjes en sombere grauwe tinten nieuwe wegen insloegen, met vrolijke kleuren. Fantastisch wat toen heeft plaatsgevonden.*

De filosofische kant die zij bij Piet Mondriaan herkent spreekt haar aan. Ook de reductie - de kunst van het weglaten - en het geometrische zijn haar op het lijf geschreven. Doordat de beweging verschillende zienswijzen kent en bijvoorbeeld het persoonlijk handschrift van de kunstenaar volgens sommigen zichtbaar mag zijn, verbreedt dat de stroming.

v.l.n.r. Cor van Dijk, Coen Vernooij en Marus van der Made (foto: Henk Porck)

De kunstwerken kunnen nu een meer persoonlijk karakter krijgen. De Stijl leeft. Het is zeker geen dode kunststroming.

Dat blijkt bijvoorbeeld bij de opening van de expositie, waarbij Porck van vele kanten lof krijgt toegeworpen. Wie wil, krijgt uitleg waarom de schilderijen van Bob Bonies uit Den Haag en het stalen object van Piet Tuytel uit Haarlem zo goed in één ruimte passen. Ook de speels ogende werken van Wilma Vissers uit Groningen doen het goed in de nabijheid van de strenge kunstwerken van Arjan Janssen uit Breda. Porck zegt het niet met zo veel woorden, maar uit alles blijkt dat deze (gratis

toegankelijke) tentoonstelling helemaal klopt.

Rijk wordt de curator er niet van, want haar eerste onkosten moet zij nog declareren. Waardering, daar is het haar om te doen. En de samenwerking met inrichter Christiaan van Tol, die precies aanvoelt hoe zij de kunstwerken geplaatst wil hebben. *Al met al is deze tentoonstelling een unicum voor ARS. Bij andere exposities maken kunstenaars hun eigen keuze, maar ditmaal heb ik als curator bij alle kunstenaars het werk uitgezocht - met in mijn hoofd combinaties die elkaar versterken of contrasteren - en heb ik verbindingen kunnen leggen. Ik had een plan en dat plan is nu zichtbaar geworden.*

CONCREET

Met het feestjaar 'Mondriaan to Dutch Design', 100 jaar De Stijl, viert de Nederlandse kunstwereld dat het in 2017 honderd jaar geleden is dat de vernieuwende kunststroming De Stijl zich manifesteerde. In de stad Leiden werd in november 1917 het tijdschrift DE STIJL opgericht door Theo van Doesburg. Het bood een platform aan een groep kunstenaars, architecten en vormgevers om hun ideeën over een nieuwe manier van kijken naar kunst en de wereld te publiceren. Mondriaan, Bart van der Leek, Rietveld, Vilmos Huszar en Nellie en Theo van Doesburg waren de voortrekkers. Theo van Doesburg introduceerde de term 'concrete kunst'.

Voor de Leidse kunstenaarsvereniging ARS is 100 jaar De Stijl de reden om een groepsexpositie te organiseren met hedendaagse kunstenaars wier werk gerelateerd is aan het gedachtegoed van De Stijl. Naast een klein aantal kunstenaars van ARS, doet er een aantal bekende kunstenaars van buiten Leiden mee om de diversiteit van de ontwikkeling na De Stijl te kunnen tonen.

OPENTING

Zaterdag 20 mei om 16.00 uur

Door Jetteke Bolken-Rempt,
oud-directeur van de Lakenhal

100 JAAR LATER

curator: Tineke Porck

20 mei t/m 5 juni 2017

open vrijdag , zaterdag en zondag
van 13.00-17.00 uur
Tevens open op Hemelvaartsdag en
Tweede Pinksterdag

Pieterskerkgracht 9a
2311 SZ Leiden
071-5140784
www.arsaemula.nl

ars aemula naturae
ruimte voor beeldende
ARS kunst

ELS BINNENDIJK
BOB BONIES
COR VAN DIJK
ARJAN JANSSEN
ELIZA KOPEC
MARUS VAN DER MADE
LON PENNOCK
TINEKE PORCK
JUDITH VAN PRAAG
ANKIE DE REUS
HENK VAN TRIGT
PIET TUYTEL
COEN VERNOOIJ
WILMA VISSERS

